

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z powództwa J. P.

przeciwko P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Oddział w W.

o zapłatę,

na skutek skargi powoda na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt I ACa 3909/23,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 1 kwietnia 2025 r.,

1. oddala skargę;

2. umarza postępowanie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych.

Janusz Niczyporuk Krzysztof Wiak Grzegorz Żmij

UZASADNIENIE

Skargą z 7 stycznia 2025 r. (data prezentaty) Skarżący J. P. wniósł skargę na przewlekłość postępowania sądowego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, sygn. I ACa 3909/23, żądając stwierdzenia przewlekłości w/w postępowania, zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 20.000 zł oraz wniósł o zwolnienie z opłaty 200 zł za rozpoznanie skargi.

W uzasadnieniu Skarżący zarzucił, że Sąd Apelacyjny podejmuje czynności nieefektywne lub pozorne, a sprawa pomimo upływu roku od złożenia apelacji nadal nie jest rozpoznana.

Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w odpowiedzi na skargę z 20 stycznia 2025 r. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także

charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Z analizy akt sprawy wynika, że akta sprawy przekazane zostały Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu 14 listopada 2023 r., a w ślad za tym apelacja skarżącego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 15 grudnia 2023 r. Dalej sprawa została wpisana pod sygnaturę I ACa 3909/23, a 21 grudnia 2023 r. wylosowano przez System Losowego Przydziału Spraw sędziego sprawozdawcę.

Dalej, 12 stycznia 2024 r. referendarz sądowy wydał zarządzenie, wykonane 31 lipca 2024 r., na podstawie którego odpis apelacji został doręczony pełnomocnikowi strony pozwanej. Strony zostały również poinformowane o składzie rozpoznającym sprawę. Nadto, postanowieniem z dnia 12 stycznia 2024 r. referendarz sądowy wydał postanowienie, którym umorzył postępowanie w przedmiocie wniosku powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych, albowiem postanowieniem z dnia 27 marca 2019 r. powód został już zwolniony od kosztów sądowych w rozpatrywanej sprawie w całości. Odpis postanowienia powód otrzymał w dniu 5 sierpnia 2024 r.

Z kolei pismem datowanym 14 sierpnia 2024 r. strona pozwana złożyła odpowiedź na apelację, która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 19 sierpnia 2024 r.

Następnie 9 września 2024 r. sędzia referent wydała zarządzenie w przedmiocie doręczenia powodowi odpowiedzi na apelację informując go o skierowaniu sprawy do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym według kolejności wpływu (k. 330, 331).

Zarządzeniem z 8 stycznia 2025 r. sprawa została skierowana na posiedzenie w dniu 16 stycznia 2025 r., kiedy to została zakończona wydaniem wyroku.

Z powyższego wynika, że Sąd Apelacyjny wykonał szereg czynności zmierzających do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, dlatego brak jest podstaw do uznania, że w postępowaniu wystąpiła nieuzasadniona zwłoka.

Skarżący nie wnosił też przed wniesieniem skargi o przyspieszenie rozpoznania sprawy przez Sąd Apelacyjny.

Przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania, a związanej z koniecznością oddalenia skargi, wskazać należy, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Wobec podjęcia przez Sąd Apelacyjny szeregu wyżej wskazanych czynności w sprawie, a także nieznacznego przekroczenia 12 miesięcy przez Sąd Apelacyjny przy rozpoznaniu sprawy, Sąd Najwyższy uznał, że nie doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę rozpatrując sprawę dotychczasowe orzecznictwo akcentujące to, że celem skargi jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją - przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie

odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2012 r. III SPP 21/2012). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale Składu Siedmiu Sędziów z dnia 16 listopada 2004 r., III SPP 42/2004, postępowanie ze skargi na przewlekłość nie jest samodzielnym postępowaniem zmierzającym do stwierdzenia przewlekłości i ewentualnie zasądzenia z tego tytułu odpowiedniego odszkodowania (zadośćuczynienia). Podobnie wywiedziono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2005 r. III SPP 120/2005, dodając tam, że omawiana skarga stanowi doraźną interwencję przeciwdziałającą trwającej przewlekłości postępowania. Sąd Najwyższy podkreślał również, że publicznoprawnym celem ustawy jest stworzenie realnego i skutecznego środka zapobiegającego przewlekłości postępowania, czyli takiego środka, którego funkcją jest przede wszystkim wymuszanie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu, a więc „stworzenie mechanizmu prawnego wymuszającego rozpoznanie sprawy przez sąd” (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2005 r. III SPP 113/2004 OSNP 2005/9 poz. 134 i uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2005 r. III SPP 115/2004 OSNP 2005/9 poz. 135). Wskazywany jednolicie w orzecznictwie cel powyższej ustawy nie może więc zostać zrealizowany w sytuacji, kiedy postępowanie zostało prawomocnie zakończone (postanowienie SN z 7.01.2013 r., III SPP 93/12).

Patrząc z innej strony, wspomniany cel skargi zostaje osiągnięty wówczas, gdy sąd przed którym toczy się postępowanie, w reakcji na wniesioną skargę, jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, niezwłocznie podejmuje wszelkie niezbędne czynności celem rozpoznania i zakończenia sprawy, a całość postępowania mieści się w terminie rozsądnym, biorąc pod uwagę średni czas trwania innych spraw.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Konsekwencją wcześniejszego zwolnienia skarżącego od kosztów sądowych w całości jest zbędność orzekania w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi. Postępowanie w tym zakresie należało więc umorzyć na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 355 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p.

Janusz Niczyporuk Krzysztof Wiak Grzegorz Żmij

[SOP]

[a.ł]